

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Перший проректор

Василь БАЛУХ

_____ “ _____ ” _____ 2022 року

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти
у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
на тему: «Організація та проведення природничих досліджень
в закладах загальної середньої освіти»**

за спеціальністю: 014.07 Середня освіта (географія)

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС)

«УХВАЛЕНО»

вченою радою географічного факультету

Голова вченої ради

_____ Мирослав ЗАЯЧУК

(протокол № _____ від « _____ » _____ 2022 р.)

Чернівці
2022 рік

РОЗРОБЛЕНО: робочою групою кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії та кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Керівник робочої групи: Чубрей Олександра Степанівна, доцент, доктор педагогічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Робоча група:

Петро ЧЕРНЕГА, доцент, кандидат географічних наук;

Сергій КИРИЛЮК, доцент, кандидат географічних наук;

Дарія ХОЛЯВЧУК, доцент, кандидат географічних наук;

Людмила КОСТЕНЮК, асистент, кандидат географічних наук;

Мирослав ПРОСКУРНЯК, доцент, кандидат географічних наук;

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № __ від «__» _____ 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Валерій РУДЕНКО

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № __ від «__» _____ 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Богдан РІДУШ

Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладі ЗЗСО розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Постанов КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2019 р. №1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Листа МОН № 1/9-683 від 04.11.19 року, Постанови КМУ від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, що належать до державної та комунальної власності», Положення про порядок надання платних освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та ін.

Цільова аудиторія

Педагогічні працівники (вчителі географії) закладів загальної середньої і фахової передвищої освіти усіх форм власності та сфер управління.

Напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей викладачів географії (знання навчального предмета, фахових методик, технологій тощо);
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”;
- використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

Метою програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів є розвиток їх професійної компетентності в напрямі удосконалення фахових методик та опрацювання новітньої просторової геоінформації, особистісної саморегуляції, опанування сучасними освітніми технологіями за принципами дитиноцентризму, здоров’язбереження та інклюзії.

Графік освітнього процесу процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – з жовтня по червень навчального року (як правило у канікулярний період) та за наявності не менше 10 осіб, зареєстрованих на конкретний географічний профіль;

Форми підвищення кваліфікації:

–інституційна (очна), змішана, дистанційна.

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Один день підвищення кваліфікації оцінюється у 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС).

Мінімальна та максимальна кількість осіб (в одній групі), які підвищують кваліфікацію за спеціальністю **014.07 Середня освіта (географія)** - 10 осіб

**Програма підвищення кваліфікації
для педагогічних працівників закладів загальної середньої
та фахової передвищої освіти
за акредитованою спеціальністю 014.07 Середня освіта (географія)
на тему: «Організація та проведення природничих досліджень
в закладах загальної середньої освіти»**

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість	Викладач	Кафедра
1	Геоморфологічні дослідження. 1. Вступна лекція, загальні прийоми та методи польових геоморфологічних досліджень. 2. Розподіл завдань, опрацювання літератури та карт району дослідження 3. Знайомство з геоморфологічною будовою району практики, його формами та процесами. 4. Опис форм рельєфу на точках та вздовж маршрутів, опис відслонень, складання польових розрізів та чорнових карт і схем. 5. Побудова геоморфологічних карт і схем, геолого-геоморфологічних профілів.	Аудиторна робота та польові дослідження	6 год	Доцент Кирилюк С.М.	фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

	<p>Метеорологічні дослідження.</p> <p><i>1. Підготовчий період</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір репрезентативної території м ікрокліматичних спостережень . <p><i>2</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Прив'язка до стаціонарних метеорологічних спостережень та космічного моніторингу - Методики спостережень за атмосферним тиском, температурою повітря та ґрунту, вологістю повітря, опадами, характеристиками вітру, станом неба, хмарами, атмосферними опадами. <p><i>2. Польовий етап</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведення та фіксація польових метеорологічних спостережень - Відвідування опорних метеостанцій <p><i>3. Камеральний етап</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Статистична обробка та візуалізація метеорологічних спостережень - Робота з синоптичними картами - 	<p>Аудиторна робота та польові дослідження</p>	<p>6 год</p>	<p>Доцент Холявчук Д.І.</p>	<p>фізичної географії, геоморфології та палеогеографії</p>
--	---	--	--------------	---------------------------------	--

3.	<p align="center">Геологічні дослідження</p> <p><i>1. Підготовчий етап</i> Мета, зміст і завдання</p> <p><i>2. Польовий етап</i> - Ознайомча екскурсія. Спостереження за раніше визначеним маршрутом. - Методика польових досліджень. Проведення геологічної зйомки четвертинних відкладів, опис відслонень, спостереження за геодинамічними процесами, шліхове опробування четвертинних відкладів. -Опис фізико-географічних умов території, її господарське використання. - Визначення (при можливості) техногенний ризик, що спричинений господарською діяльністю в геологічному середовищі. Встановлення місця порушення стану геологічного середовища. - Самостійна польова робота кожної бригади.</p> <p><i>3. Камеральний етап</i> Обробка польових матеріалів, підготовка звіту</p>	Аудиторна робота та польові дослідження	6 год	Доцент Чернега П.І.	фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
4	<p align="center">Гідрологічні дослідження</p> <p><i>1. Підготовчий етап</i></p> <p><i>2. Основний етап</i> Гідрометричні роботи Гідрографічний опис Особливості гідрографічного опису заплави ріки</p> <p><i>3. Заключний етап</i></p>	Аудиторна робота та польові дослідження	6 год	Асистент Костенюк Л.В.	Гідрометеорології та водних ресурсів
5	<p align="center">Грунтознавчі дослідження</p> <p><i>1. Підготовчий етап</i> Мета, зміст і завдання На передпольових заняттях висвітлюються завдання і програма, техніка безпеки,</p>	Аудиторна робота та польові дослідження	6 год	Доцент Проскурняк М.М.	

<p>читається лекція про природні умови і основні типи ґрунтів району бази практики.</p> <p><i>2. Польовий етап</i> Ознайомча екскурсія (досліджується кілька видів місцевостей, їх окремі урочища та фації). Методика польових досліджень. Читається лекція про методику досліджень. Основні методи ґрунтових описів пов'язані з закладанням ґрунтових розрізів Опис ґрунтових розрізів на ключових ділянках. Опис різних відмін ґрунтів Самостійна польова робота кожної бригади</p> <p><i>3. Камеральний етап</i> Обробка польових матеріалів, підготовка звіту бригади.</p>				
Всього годин	30			

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

– загальні:

- *загально-навчальна* – здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання;

- *дослідницько-праксеологічна* – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності; приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;

- *комунікативна* – здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів;

- *громадянська* – здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному

законодавству України;

- *етична* – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики педагогічного працівника);

- *соціокультурна* – здатність застосовувати знання, пов’язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вихователя. Здатність до цінування та поваги до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей вихованцям, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей;

- *міжособистісної взаємодії* – здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів; здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов’язань;

- *адаптивна* – здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання дітей раннього та дошкільного віку, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладу дошкільної освіти й колегами;

- *рефлексивна* – здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку вчителя, творчому підходу до організації освітнього процесу загальноосвітнього закладу. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів загальноосвітніх закладів;

- *здоров’язберезувальна* – здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров’я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих; застосовувати знання, вміння, цінності та досвід практичної діяльності з питань культури здоров’я та здорового способу життя, готовність до здоров’язберезувальної діяльності в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

– **фахові:**

- *предметна* – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки, формування географічних знань, умінь та навичок;

- *психологічна* – здатність до розвитку суб’єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку;

- *педагогічна* – здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в загальноосвітньому закладі;

- *методична* – здатність ефективно діяти, розв’язуючи стандартні та проблемні методичні задачі; теоретична та практична готовність до проведення занять, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь із окремих розділів освітньої програми;

- *професійно-комунікативна* – здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з суб'єктами освітнього процесу, батьками, колегами;

- *емоційно-ціннісна* – здатність формувати ставлення до довкілля й людської діяльності, шляхом формування поглядів, переконань, ціннісних орієнтацій тощо;

- *географічне бачення світу* – вміння мислити просторово й комплексно, формувати регіональні образи та узагальнення, виявляти та аналізувати глобальні і природничі процеси та явища;

- *інтерактивна та інформаційна* – вміння оперувати просторовою геоінформацією, здійснювати оцінку достовірності та на основі її аналізу формувати обґрунтовані висновки;

- *мотиваційні та когнітивні* – готовність до прояву предметних (географічних) компетентностей та формування досвіду прояву їх в стандартних і нестандартних ситуаціях, емоційно-вольової регуляції і результату прояву компетентностей.

Опис досягнутих результатів навчання

Після підвищення кваліфікації педагогічний працівник повинен

- знати особливостей реалізації компетентнісного підходу в системі географічної освіти, розуміння засад теорії і практики професійної підготовки вчителів географії, вміння застосовувати переваги міжпредметних зв'язків, організовувати вивчення географії в загальноосвітньому закладі з урахуванням основоположних освітніх принципів;
- володіти знаннями навчального предмета й особливостями їх використання у навчальному процесі;
- володіти методикою та набуттям практичних навичок самостійного польового дослідження ґрунтів, опису чинників ґрунтоутворення, ведення відповідної документації; сформувати вміння встановлювати закономірності географії ґрунтів;
- формувати і розвивати знання та навички щодо проведення гідрологічних вимірювань, спостережень і досліджень у різних умовах;
- здобувати навички самостійного опису геологічних розрізів, визначен мінералогічного й петрографічного складу корінних порід та четвертинних відкладів, встановлення віку різних відкладів та пластів гірських порід.
- ознайомитись з методиками стаціонарних та польових метеоспостережень, набуття навичок найпростішого аналізу їх результатів;

- отримати уявлення про основні методи ведення польових геоморфологічних спостережень та здобуття навичок документування їхніх результатів, оволодіння методами складання польових схем та профілів, знайомство з сучасними геоморфологічними процесами, засвоєння методів польової діагностики рельєфу та відкладів, що його складають.

Вартість послуг

Встановлення вартості платної послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з її наданням відповідно до пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 року № 736/902/758.

Розмір плати за підвищення кваліфікації визначається на підставі її вартості. Калькуляційною одиницею є вартість отримання послуги однією фізичною особою за весь період її надання у повному обсязі. Вартість платної послуги затверджується та оголошується наказом ректора Університету.

Інформація про вартість послуг висвітлена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <https://drive.google.com/file/d/1XMAydSKnuGRQ6yebInjfAzMPoNDQWegM/view>

Місце надання послуги

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, корпус 4.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації

Факт підвищення кваліфікації педагогічного працівника підтверджується свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (Додаток А), яке розробляється Університетом, підписується ректором або уповноваженою ним особою – першим проректором.

Зміст свідоцтва про підвищення кваліфікації

Міністерство освіти та науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Серія____Номер____/____від «____»_____20__р.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ

з «____»_____20__року по «____»_____20__року

підвищив (-ла) кваліфікацію в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна) за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників за спеціальністю 014.07 Середня освіта (географія)

Тема: «**Організація та проведення природничих досліджень в закладах загальної середньої освіти**»

напрями: геоморфологічні дослідження – 6 год; метеорологічні дослідження – 6 год; геологічні дослідження – 6 год; ґрунтознавчі дослідження – 6 год; гідрологічні дослідження – 6 год.

Загальний обсяг програми – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації – очна, дистанційна, змішана.

Професійні можливості за результатами опанування програми

Опис досягнутих результатів навчання:

- знання особливостей реалізації компетентнісного підходу в системі географічної освіти, розуміння засад теорії і практики професійної підготовки вчителів географії, вміння застосовувати переваги міжпредметних зв'язків, організовувати вивчення географії в загальноосвітньому закладі з урахуванням основоположних освітніх принципів;
- оволодіння знаннями навчального предмета й особливостями їх використання у навчальному процесі;
- оволодіння методикою та набуттям практичних навичок самостійного польового дослідження ґрунтів, опису чинників ґрунтоутворення, ведення відповідної документації; сформувати вміння встановлювати закономірності географії ґрунтів;
- формування і розвиток знань та навичок щодо проведення гідрологічних вимірювань, спостережень і досліджень у різних умовах;
- здобуття навичок самостійного опису геологічних розрізів, визначення мінералогічного й петрографічного складу корінних порід та четвертинних відкладів, встановлення віку різних відкладів та пластів гірських порід;
- ознайомлення з методиками стаціонарних та польових метеоспостережень, набуття навичок найпростішого аналізу їх результатів;
- отримання уявлення про основні методи ведення польових геоморфологічних спостережень та здобуття навичок документування їхніх результатів, оволодіння методами складання польових схем та профілів, знайомство з сучасними геоморфологічними процесами, засвоєння методів польової діагностики рельєфу та відкладів, що його складають.

Перший проректор

Василь БАЛУХ